

AIDAS

BRAZILIJOS

- JORNAL - LITUANO - ECHO -

Nepartinis Lietuviu laikraštis
Semanario Lituano Independente
Konstantas Uckus
LEIDJAS
Atskiras Numeris \$300
S. Paulo, R. da Moóca,
1721
T lefonas 3-2056

Nepartinis Lietuviu laikraštis
Semanario Lituano Independente
José Leite de Sallés
Redactor-Chefe
S. Paulo, Rua da
Moóca, 1721
Telefonas 3-2056

XI Ano - metal

Brazilija - São Paulo 1940 m. Birželio - Junho 1 d.

25238624

Nr. 22 (631)

Belgijos karalius Leopoldas III pasidave Hitleriui

Sovietu Rusijos grieztas protestas Lietuvos vyriausybei

BELGU TAUTA NESUTINKA SU KARALIAUS PASIDAVIMU. — LIETUVOS INCIDENTAS SU RUSIJA. — LIETUVOS ATSTOVAS APLEIDO MASKVA. — MOLOTOVO KELIONE I KAUNA. — GEN. GARMELINAS NUSIZUDE

KARO ZINIOS

- NORVEGIJA. Norvegijos fronte sąjungininkai išvyjo vokiečius ir Narviko uosto ir nustūmė vokiečius prie Svedijos sienos. Visas 50 dienų kovos laimėjimas sąjungininkų užėmimas Narviko uosto. Didėsnė dalis Norvegijos vokiečių rankose.

- VAKARU FRONTAS. Vakarų fronte eina labai dideli ir atkaklus mušiai. Vokiečių kariuomenė priėjusi Lamanšo sąsmaukos. Kaip telegramas praneša, užėmė septyni uostų. Anglų aviacija bombarduoja prancūzų uostus, kurios tur užėmė vokiečiai.

Vokiečiai esą pasirengę dar didesniems mušiams ir turi parengę 40 divizijų kariuomenės. Belgija, pasidavus karaliui, vokiečių rankose. Anglijai savo kariuomenę, kuri buvo prisiūsta padėti belgams, išveža iš Belgijos. Vokiečiai dabar veržiasi prie jūros ir iš čia nori pulti Anglijos salas. Sąjungininkai tačiau didvyriškai laikosi ir vokiečių staigų puolimą sulauko. Anglų aviacija kasdien bombarduoja vokiečių miltarines dalis ir aliejaus bei gazolino sandėlius.

- BALKANUOSE. Kas dieną Balkanuose judėjimas didėja. Italija esą jau galutinai pasirengusi stoti karan vokiečių pusėje. Ypač pasitraukimas karaliaus Leopoldo gali pagreitinti italų išstojimą karan. Rusai taip pat koncentruoja savo jėgas prie Rumunijos ir Vengrijos sienos. Rumunai sutiko atiduoti rusams Besarabiją. Italai jau kalbą apie Tunisą ir Korsiką puolimą. Tai prancūzų kolonijos. Be to, Jugoslavija taip pat nėra rami, ja italai gali pirmomis karo dienomis užgrobti, kaip padarė Hitleris su Danija ir kitais kraštais. Jei Italai mėgins pulti Jugoslaviją, spėjama kad Rusija taip pat pradėsianti veikti. Zodžiu, Balkanai virte varda ir kitą savaitę jau gal but bus žinių apie vykstantį Balkanuose karą.

- KAUNAS. Pagal papildomą prekinį susitarimą tarp Lietuvos ir Vokietijos vyriausybės, Lietuva gaus iš Vokietijos visų tų prekių, kurių ji reikalinga. Vokietija nevaržysianti Lietuvai prekiauti su neutraliais kraštais ir perleisianti prekių transportus per savo teritoriją. Sutartyje yra pažymėta, kad Lietuva gaus anglies iš buv. lenkų anglies kasyklų Silezijoje. Šiai angliai parveži Lietuva iš savo pusės duoda 200 vagonų.

Rusu-vokieciū santykiai stipreja

BELGAI TES KARA SU VOKIECIAIS

Visai netikėtai ir nelauktai Belgijos karalius Leopoldas III pasidavė šiomis dienomis per radio visai tautai ir kariuomenei, kad Belgija pasiduoda vokiečiams ir savo kariuomenės išveža iš Belgijos. Toks karaliaus žygis nustebino visą pasaulį. Nes tai pirmas toks žygis belgų tautos istorijoje. Belgijos vyriausybė sužinojusi karaliaus pasidavimą, išleido tautai atsisveikimą, kuriame pareiškė, kad karalius pasidavė prieš konstituciją ir išdavikiškai. Karalius esą, nėra tauta. Belgijos tauta ryžtasi ir toliau vesti karą šale sąjungininkų ir karaliaus išakymo neklausys.

LAIKINA BELGIJOS VYRIAUSYBE

Belgijos karaliui pasitraukus iš karo lauko, belgų vyriausybė tuo jaus griebsi naujo darbo. Buvo tuojau reorganizuota vyriausybė kuri vadinas laikinoji vadovaujant Pierlotui ir duoti reikalingi įsakymai kariuomenei ir visiems belgų atstovams užsienyje. Visa belgų tauta ir visų belgų atstovai užsienyje piktinasi karaliaus žygiu ir pasiryžę kariauti ligi gali su vokiečiais.

RUSIJOS GRIEZTAS PROTESTAS LIETUVAI

Maskvos radio ir visa vietinė spauda pranešė apie įvykį incidenta Lietuvos su Sovietų Rusija. Incidentas kilęs dėl dingu-

sių kelių raudonarmiečių ir vieno karininko kurie stovi Lietuvoje. Esą raudonarmiečiai sistematiškai dingsdavo ir nežinia kokiū būdu, tik paskutinių laikų paaiškėjo, kad jie buvo pagrobiami, užrišamos jiems akys ir klausinėjami apie rusų jėgas ir planus, o po to paleisti. Šitas įvykis sukėlė dideli triukšmą Maskvoje, dėl kurio Lietuva susilaukė griežto protesto iš Maskvos. Maskva savo proteste Lietuvai labai smarkiai puola Lietuvos vyriausybę ir grasių ją, jei ir toliau pasikartos panašūs įvykiai, Sovietų Rusija ims griežtesnių žygių prieš Lietuvą. Lietuva, atsakydama į protestą, pareiškė Maskvai, kad ji darysianti žygių ir kaltininkus nubausianti. Tarp kitur, sudaryta mišri komisija iš lietuvių ir rusų. Be to, Molotovas isakė savo atstovui Kaune, kad jis išstirtų šio įvykio smulkmenas ir informuotų savo vyriausybę. Rusų atstovas gavęs toki įsakymą skubiai išvyko į Maskvą. Tuo pačiu laiku, kada Lietuva gavo protestą iš Maskvos, Lietuvos atstovas skubiai apleido Maskvą ir išvyko į Kauną.

Kas tenai pradėjo darytis, sunku suprasti, tačiau reikia manyti, kad ir Lietuvoje veikia „penktoji kolona“, greičiausia lenkų kurie nori pakenkti lietuvių-rusų santykiams. O gal tai Maskvos pletekas uždėti Lietuvai didesnį „globą“. Kaip tikroje yra, neaišku.

SLANDIENA MOLOTOVAS ATVYKSTA I KAUNA

Telegramu agentūros prane-

ša, kad šiandieną, Sovietu Rusijos užsienio reikalų komisaras Molotovas vyks į Pabaltijos kraštus. Pirmiausia į Rygą iš čia į Kauną. Kokio tikslo turi Molotovo ši kelionė, nežinia.

BUVES SAJUNGININKU KARO VADAS NUSIZUDE

Buvęs sąjungininkų ginkluotųjų jėgų vyriausias vadas generolas Garmelin, kaip Romos žinios skelbia, nusizudė, kadangi jisai buvo pašalintas ir jo vieton paskirtas gen. Veyganda. Nusizudė esą ir dar vienas generolas.

VATIKANO ATSTOVO KAUNE PAREISIMAS APIE SANTYKIUS STALINO SU HITLERIU

Iš Vatikano pranešama, kad Vatikano atstovas Lietuvoje, monsenjoras Luiggi Centoz pasiuntė Popiežiui ilgą rašutą apie Baltijos kraštus, kuriame kalbama ir apie Stalino santykius su Hitleriu. Šiame rašute, atstovas sako, kad Sovietu Rusija drauge su Vokietija rengia planą čia akcija prieš sąjungininkus. Rusija, esą pradėjusi plesiti labiau savo itaką Pabaltijos kraštuose, ir šioji itaka pasireiškusi tautiniais komunistinio pobūdžio Santykiais tarp Stalino ir Hitlerio, vykstant dabartiniam karui, pasidarė esą dar labiau draugiškesni ir glaudesni. Iš to kas pasakyta, sunku tikėti, kad Sovietu Rusija išsto-

tu karan prieš Hitleri. Gal būtų dėl to ir Hitleris labai dąsos jaučiasi, zinodamas, kad Sovietu Rusija nepastosianti jam kelio, priešingai, galėsianti dar jam padėti jo sunkiose valandose.

MASKVA NEPRIEME ANGLIJOS SPECIALAUS ATSTOVO

Pereitą savaitę buvo rašyta, kad tarp Anglijos ir Sovietu Rusijos prasidėsiančios prekybos derybos. Tam reikauti Anglija jau paskirusi net komisiją, kuri turi vykti Maskvon ir, be to, paskyrusi net specialu savo atstovą tartis specialiais rusu-anglu reikalais. Buvo manoma, kad šitos derybos ne bus vien tik komercinės, bet ir kitokio pobūdžio. Tačiau, šiomis dienomis S. Rusijos vyriausybė informavo Anglija, kad ji, Maskva, nepriimsianti jokio Anglijos specialaus atstovo į Maskvą. Jei Anglija nori tartis prekybos reikalais, tai gali atitekti paprastas anglu atstovas, o ne jokis specialios pasiuntinys. Anglija norėjo pasiusti savo specialu pasiuntiniu Staford Cripsą. Bet Maskva su tuo nesutiko ir Cripsą priima tik kaip paprastą anglu atstovą.

Vadinasi, tarp Maskvos ir Londono jokios klos bišelys negali būti, apart ekonominiu reikalu. Nes to nenori rusai.

LIETUVOS GARBES KONSULATO RIO DE JANEIRO ADRESAS

Consulado da Lithuania
Rua da Alfandega 93, 1-o and
Phone 43-7987, Caixa postal 952
Darbo valandos nuo 11 val iki 12 val.
Gyv. buuto adresas: Rua Joaquim Nabuco 258.
Phone 27-7987.

SAUKIAMŲ IDENTIFIKUOTIŲ NUMERIAL

Saukiami identifikuoti svetimšaliai, kurie turi numerius:

- Birtelija
- 1 d. nuo 54.601 iki 54.700
- 2 d. nuo 54.701 iki 54.950
- 3 d. nuo 54.951 iki 55.200
- 4 d. nuo 55.201 iki 55.450
- 5 d. nuo 55.451 iki 55.700
- 6 d. nuo 55.701 iki 55.950
- 7 d. nuo 55.951 iki 56.200
- 8 d. nuo 56.201 iki 56.450

Dr. M. Fucs

Su didėle praktika didžiausioje New Yorko ligoninėse, Asistentas Profesoriu Silbert ir Peterson New Yorko ligoninė ir Prof. Rubens Monn Sinal ligoninėse.

Specialybe: Operacijos, Moterų ligos, Šlapimo kanalu, insktu ir šlapimo pūslės uždegimai, Endosopia. Venu išsiplėtimas, Homoreidai ir hydroceleas gydoma be operacijos ir skaudimo. Trumpos ir ultra violetines bangos.

CONSULTOJA:
Rua José Paulino No. 465. Pirmą ligonius: nuo 4 iki 7 su puse vakare
Telefonai 5-6885 ir 4-6307

Karo Pabėgėliai

Dar visi vyresniojo amžiaus nei kur bėgti, nei kur slėptis, lietuviai atsimena Didžiojo karo laikus 1914 metais. Visu atsiminyme yra dar baisios karo dainos, ir beviltiškas gyvenimas, išsklaidyti kaip avys vilko už kuri sukūrė didysis karas. Pradėjus veržtis vokiečiams i Lietuva, pradėjo traukti ligos vartines vieškelias ir kelias pabėgėliai. Jie galbėdamiesi nuo karo ugnies traukėsi i krašto gilumą, kiči net i kausi. viską reikėjo palikti: namus, gyvulius, laukuose derliu ir numyėtus savo sodybas ir bėgti reikėjo. Tai buvo tikrai beviltiškos ir baisios karo staubo dienos.

Po dvidešimties su viršum metu vėl turime karą Europoje. Tačiau šitas karas jau daug baisesnis. Ir vėl pasaulyje pasipylė karo pabėgėliai. Palyginti Lietuvos karo pabėgėlius su dabar vykstančio karo pabėgėliu pergyvenimais visai negalima. Didžiojo karo metu vietai žinojo kur randasi priešas ir visuomet laiku galejo ar taj pasislėpti nuo šūviu, ar laiku pasitraukti nuo artėjančiu karo poziciju. Dabar to nera. Karas dabar vyksta visoje karaujanšios valstybės teritorijoje. Karo lėktuvai, prikrauti didžiausiu bombu, lėkia i svetima teritorija ir mėto bombas, kurios sprogdamos naikina viską, degina miestus, miestelius, kaimus vienkiemjus, žudo be šimties visus: senius, jaunus, moteris, vaikus. Tokioje panikoje, neti kėtai žmonės užklupti prieš, eina iš proto, bėga viską paliečiant sušęję jęg' ugnis' sąj

Belgijos Karaliaus zygio atgarsiai

Niekas nemanė ir nesitikėjo, poldo sumanymus, nustebo ir ypac iš sąjungininku, kad Belgijos karalius Leopoldas III, kymo. Vyriausybė išleido atsisakymus i tautą ir kareivius neklausyti karaliaus, pareikšdama, kad karalius pasielgė įsda vikiškai, prieš konsultacija, kad karalius dar nėra tauta. Belgijos vyriausybė ir jos atstovai užsieniuose priešingi karaliaus nusistatymui ir pasiryze vesti karą prieš vokiečius toliau. Greitu laiku bus suorganizuota nauja ir laikinoji Belgijos vyriausybė, kuri turės savo būstinę Paryžiuje.

Apie Belgijos karaliaus zygį spauda rašo ivairiai. Vieni Belgijos karaliu kalina, aiškina, kad karalius būdamas silpnu nervu, negalėjo matyti, kaip vokiečiai terioja jo kraštą, žudo nekaltus žmones, degina miestus ir kaimus ir nutarė pasiduoti. Kiti aiškina, kad karalius tai padarė apgalvotai ir su vokiečių žinia. Tačiau visi ar šame kare dalyvauja ar ne smerkia karaliaus zygi. Tik viena vokiečių ir italų spauda pradėjo garbinti karaliu kaip didvyrį, kad jisai pasielgė didvyriškai, kaip tikras karžygy pasiduodamas vokiečiams.

Po šitokio ivykio Belgijos frontas sumišo. Anglai, kurie buvo prisiunte savo kariuome ne gelbėti Belgija, jau ištraukiami iš karo lauko ir gabenami Anglijon. Bepaliks tik vieni Belgų kareivjai. Belgų kareivjai, kurie randasi fronte, greičiausiai padės ginklus ir eis namo. Volauktas smūgis sąjungininkams poldui paskelbė, kad daugiau Belgijos kariuomenė nebeegsis-

tuoja. Taigi, jei naujoji Belgijos vyriausybė tes karą su vokiečiais, tai reikės organizuoti nauja kariuomenė dar vokiečių neužimtoje srityse ir užsienyje. Bet belgams laimėti karą ir išstumti vokiečius iš savo žemės vargu ar pasiseks. Jei vokiečiai butu atmušti iš siaurės padėties pagerėtu. Bet ligi šiol vokiečių karas su sąjungininkais jokiu laimėjimu sąjungininkams nesuteikė.

Pazinkime Pasauli

ZEMES PAVIRSIUS

Koki plotą užima mūsų pasaulis, mūsų žemė kurioje gyvename ir kuri mus maitina? Visas žemės rutulys yra 509,950,000 kvadratinu kilometru. Šio plotu vieną ketvirtadali užima žemė (apie 146,333,000 kv. km.) o tris ketvirtadalius (apie 363,617,000 kv. km.), užima vanduo. Didysis vandenynas, arba okeanas, yra užėmęs 180,000,000 kv. km., Atlanto vandenynas — 106,000,000 kv. km. ir Indijos vandenynas — 77,000,000 kv. km. Kiti vandenai užima mažesnius plots. Štai šioje didžioje vandens masėje lyg salelės yra iškile žemės pakilimai, kurie sudaro atskiras pasaulio dalis, Europa, Azija, Afrika, Amerika, Australija ir Antarktika arba Pietu poliaus žemė. Šiu žemynu didžiausią plotą užima Amerika kuri turi 42,635,000 kv. km., toliau seka Azija su 40,617,000 kv. km., Afrika — 30,021,000 kv. km., Antarktis — 14,000,000 kv. km. ir Australija (su Okeanija) 8,970,000 kv. km.

ZMONIJA.

Tuose žemės plotuose gyvena ivairios tautos ir valstybės. Daugiausia žmonių gyvena Azijoje — 1,165 milijonai. Europoje gyvena 530 milijonai, Amerikoje 267 milijonai, Afrikoje 156 milijonai, Australijoje 10 milijonai ir Antarkty tik 750 žmonių. Šie žmonių skaičiai yra paimti iš 1937 metų statistikos, tad reikia manyti kad pa saulyje šiuo metu žmonių yra daugiau dar apie 35—40 milijonai, nes visame pasauly žmonių per metus vidutiniškai priauga nuo 18 iki 21 milijonu.

Tirščiausiai apgyventi plotai yra Europoje. Cia vidutiniškai kiekviename kvadratiname kilometre gyvena 53 žmonės. Azijoje — 29 žmonės, Amerikoje — 12.1, Afrikoje — 5.2, Australijoje — 1.2.

Viso pasaulyje, 1937 metu statistika, gyveno 2,129 milijonai gyventoju.

Idomu šia proga susipažinti su skaičiais, rodančiais kaip greitai plisdamo žmonija šiame pasaulyje. Pereito amžiaus pradžioje, vadinasi 1800 metais, pasaulyje viso buvo žmonių 775 milijonai. Praslinkus vėtam amžiui, vadinasi, 1900 metais, buvo jau pasaulyje 1,565 milijonai, o 1937 metais jau 2,129 milijonai. Tad kas bus pasaulyje dar po kokių keturiu šimtu metu — daugeliui jau pasidarys ankšta.

Zmonių gausėjimas ivairiuose pasaulio kraštuose taip atrodo: per čia minėtuosius 137 metus Europoje iš 147 milijonu iki 530 milijonu, Azijoje iš 520 iki 1,165 ml., Afrikoje iš 55 milijonu iki 267 ml., ir Australijoje iš 1 ml., iki 10 milijonu.

IVAIRIOS ŽINIOS

VOKIEČIAI ISRADE NAUJA GINKLIA

United Press skelbia, kad Berlyne kalbama apie naują ginklą, kuri vokiečiai israde. Tas ginklas jau išmėgintas ir jo veikimas didelis. Vokiečiai esą šį ginklą panaudosią prieš anglius.

NIEKAS NEZINO KUR DINGO GAMELINAS

Vyriausias Prancūzijos kariuomenės vadas, kuris buvo kartu ir visos sąjungininku armijos vadas, dėl savo neveiklumo prieš vokiečių pakeistat. Jo vietą užėmė Veygandas Kur dingo ir ką veikia dabar atstatytas generolas Gamelinas niekas nežino. Užsienio laikraštinkai mėgino sužinoti apie Gameliną ir kreipėsi i vyriausybę. Tačiau jiems niekas jokiu žiniu apie jį nesuteikė. Yra nuomonių, kad Gamelinas gali būti nusižudes.

PRANCUZU GENERALINIO STABO KLAIDOS

Vienas United Press korespondentas sako, kad jei prieš 10 gegužės kas būtų pasakes, jog vokiečiai per dvi savaiti prištartins prie Lamanšo kanalo, tai visi ji būtų palaikė ne pilno proto. Nes jokiū būdu niekas nebūtu galėjęs tam patikėti, kad vokiečiai gali tai padaryti, tokiu trumpu laiku prieiti Lamanšą. Tačiau šiandieną po dviejų savaičių tai matome, kad aiški tikrovė.

Minėtas korespondentas aiškina, kad šią dalyką ir toki greitą vokiečių pasisekimą, kaltina prancūzu generalini stabą, kuris nemokėjęs suorganizuoti apsigynimo.

Tą žinoma, visi supranta. Prancūzijos vyriausybė įrgi su prato ir dėl to tik pašalino iš armijos vadovybės generolą Gameliną.

ITALAI SULAIKE SAVO TRANSATLANTINIUS LAIVUS.

Dabartinio karo metu jūromis stusisiekimą palaikė tarp Europos ir naujojo pasaulio tik italų laivai. Bet Italijos vyriausybė šiomis dienomis suspendavo transatlantiniu laivų keliones.

JAPONIJA NESIKIS I EUROPOS KARĄ

Japonijos užsieniu reikalų vėnas aukštas valdininkas, vėname užsienio žurnalistu priėmime, pareiškė, kad Japonija i šio Europos karą nesikišanti ir jokios pagalbos nei vokiečiams, nei sąjungininkams neteikstanti. Japonija esą laikysis visai neutraliai Europos ivykiau.

VOKIEČIAI BOMBARDAVO BELGIJOS LIGONINES.

Belgijos ambasadoris Paryžiuje patvirtino žnią, kuri buvo pranešta Londonui, kad vokiečių karu aviacija gegužės 28 d. sombardavo dvi belgų ligonines, kuriose gulėjo tūk šimtai karo sužeistuju. Viena

ligoninė Ostandė pastatyta Amerikos kapitalais ir buvo geriausia ligoninė visose Belgijoje.

Tokiu vokiečių zygiu piktinasi net nacių simpatizatoriai.

UZDAROMOS SVETIMSALIŲ MOKYKLOS.

Brazilijos švietimo Departamentas praneša, kad São Paulo estade šiomis dienomis uždarytos 5 japonu mokyklos, konfiskuoti japonu vadovėliai, ir mėlapiai ir kt.

Iki šiolei S. Paulo estade uždaryta 260 svetimšaliu mokyklų kurios nesilaikė šio krašto tvarkos nustatytos svetimšaliu mokykloms.

ATENTATAS PRIES TROCKI

Leonas Trockis kadaise, dar Lenino laikais, buvo žymiausia figūra bolševikiškame pasaulyje. Bet Leninui mirus, jis buvo ištremtas i užsieni, mat nesutiko su Stalinu. Trockis ir Stalinas yra abu bolševikai — komunistai, bet jodu yra taip pat didžiausi priešai vienas kitam. Trockis dabar gyvena Meksikoje. Aną dieną ginkluotas kulkosvaidžiais būrys žmonių apulė jo namus ir norėjo Trocki nužudyti, bet laiku atvyko policija ir Trocki išgelbėjo. Kas ši atentatą rengė kol kas nežinia.

PARDUOS GINKLU P. AMERIKAI.

Siaurės Amerikos senatas priėmė istatymą, kuriuo leidžiama pardavinėti ginklus Pietu Amerikos valstybėms. Prezidentas Roosveltas šį istatymą patvirtinė be jokiu dvejonių. S. Amerika nori gerai apginkluoti Pietu Ameriką, tur būt, prieš Hitleri.

VOKIEČIU „MUZIKANTAI“ JUGOSLAVIJOJ.

— BELGRADAS. Berlyno filharmonijos orkestras norėjo duoti muzikos koncertą Belgrade, Pietuslavijoje. Tačiau paskutinę valandą koncertas buvo atšauktas o vokiečiai muzikantai paprašyti skubiai išsikraustyti. Buvo taip: šiuos muzikantus atlydėjo apie 500 ivairių «technikų», dirigentų, muzikantų giminių ir tt. ir tt. Pietuslavijos vyriausybė ištare, kad čia yra kažkas netvarkoje su tais muzikantais. Vpac kad kiekvienas jų vėzes i savim po kelis didejius ryšulius su neva muzikos instrumentais. Buvo visų bagažai patikrinti ir vietoj fleitų ir smuikų — rasti išnarstyti kulkosvaidžiai, granatos ir kiti «muzikos» reikmenys. Vokietukai rengėsi pietuslavams tikrai puikiai pagroti!

Ir šis ivykis rodo, kaip vokiečiai moka visas priemones panaudoti, kad pasiektų savo tikslus. Viso pasaulio menininkai smerkia vokiečius, kad jie savo akplėčiškumu subiaurojo meną.

— MADRIDAS. Paryžiaus kardinolas Suhard lankėsi Madride ir vizitavo Ispanijos primą kardinolą Goma. Paryžiaus kardinolas lydėjo keji vėskupai ir admiralas Joper. Siam vizitui teikiama didelės politinės reikšmės.

Puslapis 2

AI

O B politica de, que consult atuais nos co sangue pa de é que com os deflagr Como, rias ra efeitos fozer é duzam desastre senso i internac nto, cui

Na

Ante Adhema um dec localizan colas en Dá-se, a os expi realizar ta — os nacionali

Talvez o nosso, licação i disponiç Estado o: gração p ção, com nem semi acordo co nais. Pod éo recen aqui, em migrator

Ka d

šiomis vyko vieštas, kurie vyriaus pap n' asto tijos vad Gyvena venimas, kad duoti. Klei dpausiai, kviečiant gyvena ir dais del B ju dar pri vakijos. Buvusie, pasidarė i za kalbu byzd Smig io Rumu do viloje k i Bukareš tuomenėi nusipirkti, kas. Tapo sau ir da kėjo vad butu gmei reikja mar tėje is jo li turėtume i Buves i Skladovski ku legjon susilydam dytoju, ta negalėjo g saugumo. tu lenku vienas bu labiau mir žiai genero kvoskie,

A Neutralidade Brasileira

O Brasil adotou uma sábia política de rigorosa neutralidade, que deve prosseguir porque consulta aos nossos interesses atuais e futuros. Por certo que nos comove o espetáculo de sangue e de dor que é a Europa de hoje. A verdade, porém, é que nada temos de comum com os interesses que fizeram deflagrar espantoso conflito. Como, porém, somos, por várias razões, atingidos pelos efeitos da guerra, o melhor a fazer é tomar medidas que reduzam ao mínimo esses efeitos desastrosos. Precisamos, com senso realista dos problemas internacionais criados do momento, cuidar de nós mesmos, is-

to é ativar o programa de reconstrução do Brasil que é o ponto de honra do Estado Novo, quer sob o ponto de vista econômico. Não nos devem perturbar as exclamações vaidosas dos chamados estrategistas de café, preocupados menos com a situação humana e trágica da guerra que com sublimar, em admirações ruidosas um entusiasmo bélico adormecido pelas exigências da vida civil. O Brasil está bem acima dessa incompreensão do verdadeiro sentido que a guerra poderá ter para nós. E isso consola aos brasileiros conscientes.

Nacionalização de Núcleos Estrangeiros

Ante-ontem, o Interventor Adhemar de Barros assinou um decreto importantíssimo, localizando trinta e quatro escolas em núcleos estrangeiros. Da-se, assim, entre nós um passo expressivo no sentido de realizar — de maneira concreta — os dispositivos da lei que nacionalizou o ensino. Talvez nenhum Estado, como o nosso, necessite mais da aplicação intensiva das sábias disposições dessa lei. Somos um Estado onde mais fundo a imigração penetrou. Essa penetração, como todos o reconhecem, nem sempre se processou de acordo com os interesses nacionais. Pode-se mesmo dizer que só recentemente se pensou, aqui, em adotar uma política migratória que velasse de fa-

to, pelos interesses da Nação. Assim, e levada a efeito essa política, o futuro, nesse particular, não nos reservará surpresas desagradáveis. Resta, porém, corrigir as antigas imprevidências. E isso, o Estado Novo vem fazendo sem desfalecimentos. Da situação nas colônias estrangeiras do sul do país, dão-nos conta as palavras autorizadas dos Interventores locais e a dos comandantes das unidades do Exército, encarregados de auxiliar a ação dos governos. E o movimento é uno em todas as regiões do país onde núcleos estrangeiros possam constituir uma ameaça — presente ou futura — à salvaguarda de nossa soberania.

(continua)

Ka dabar veikia pabėge i užsieni Lenkijos vadai

Siomis dienomis Vilniui atvyko vienas lenkų laikraščiuo, kuris buvo pabėgęs su savo vyriausybe užsienį, ir štai tą jis papasakojo „Lietuvos Žinių“ atstovui apie buvusius Lenkijos vadus: Gyvenau su jais. Sunkus gyvenimas. Tokie panikos škleidėjai, kad net sunku ir išsivaizduoti. Kiek jie Lenkijoje buvo drausuliai, tiek dabar bailiai. Kiekvieną dieną kažko jaudina, gyvena ir minti įvairiais gaudais dėl Rumunijos likimo. Prie jų dar prisideda rusų, Čekoslovakijos, Austrijos emigrantai. Buvusieji Lenkijos ministrai pasidarė užsidarę žmonės. Mažai kalbūs, sunkiai matomi. Tiek smagly gyvena a. a. buvusio Rumunijos premjero Mirzo viloje Kartkarėmis atvyksta Bukareštą, dažniausia daži riuomenėi ir ozonu. Jeigu jis nusipirkti, nes jis yra menininkas. Tapo pensazus daug gražu ir daug geriau, negu mokejo vadovauti valstybei, kad būtų omesis tapyti paveikslu, reikia manyti, kad butumėm tu reje is jo labai puiku dailininką; turėtume ir Lnekijos valstybe. Buves premjeras Slavoj — Skladovskis norėjo istoti i lenkų legionus Prancuzijoje, pamaitydamas buti batalijono gydytoju, tačiau gen. Sikorskis negalėjo garantuoti jo gyvybei augumo. Prancuzijoje negalėtu lenku tarpe pasirodyti nei vienas buvusis ozonistas juo labiau ministariai r pilsudskiniai generolai. Gen. Slavoj Skladovskis, kaip spėjama, dabar

rašo savo atsiminimus apie savo premjerystės laikus arba kaip jis sako, apie žvalgo pareigų ėjimą. Buvusieji aukštieji Lenkijos pareigūnai, gyvenę Rumunijoje nieko jau nelaukia ir iš busimos Lenkijos valstybės, kaip tik ka lėjimo ir tautos keršto už valstybės prazudymą, jeigu paims valdžią tikrieji tautos sunus, kurie ozoninės Lenkijos buvo kankinami Brastojė, priversti gyveniti emigracijoje, Kartuzu Berezoje ir kt. Argi yra dabar lenkų tarpe nepopuliariesnis žmogus už ozonistą? Juk ozonistas virto keiksmo žodžiu. Bet kad galutinai nebetu su žlugdytas ozonistu (rydzininku pilsudskiniuku) vardas, buvusieji ju vadai jau suskato organizuotis, norėdami atsverti gen. Sikorskio ir buvusios opozicijos itaką tautai. Organizavimuisi pinigų atsiranda, nes ozono vadai buvo apsirupinę juodajai valandai. Veikliusi šio organizavimosi vadai yra vadinami napravajčiai ir prisiekusieji ozonistai. Ju vyriausias šiuo metu tikslas — veikti lenkus, kad nebutu keliamos Lenkijos sužlugtymo priezastys ir nebutu įeskomą kaltininku, nes su laiku lenku tauta užmirštu ju nusikaltimus. Kia vertus, esąs nepatogus metas, tuo budu „nepatogus metas“ bus ir ateity, kaip buvo ir praity, Juk seniau buvo draudžiama tauriesiems lenkams kelti valdžios vedamą prazūtingą politiką, kad buvo „nepatogus metas“. Tik prisiminkime, kaip buvo puola

ma opozicija, kai ji išdrišo susirinkti pas Liubomirski ir pareiškė, kad Lenkijos dalyvavimas Čekoslovakijos dalybėse yra sau mirties akto pasirašymas, kad tai ketvirtojo Lenkijos padalinimo pradžia. Prieš toki Be ko — Rydzo dalyvavimą buvo pasisakiusi vieną visą opozicija — endekai, laudininkai, pepesai, darbo partija. Tada vi sa opozicija buvo apšaukta „svetimųjų valstybiu agentais“ „nepatriotais“. Šiandien Rumunijoje vakarykščiai antiekiški ozonistai rėksniai vadina čekus naturaliais sąjungininkais.

LIETUVOS — SSSR SIENOS PERKIRSTI UKLAI

Pereitą savaitę Vilniaus Apygardos žemės Tvarkymo Ištai gos pareigūnai lankėsi Lietuvoje — SSSR pasienyje, kur tikrinosi sienos perkirstus ūkius. Sienos perkirstu ūkiu yra gana daug. Neišskirti ypač vienkiemius kaimu yra perskirti sienos 147 vienetai, o sutvarkytu kaimu — 59 ūkiniai vienetai. Perkirstu ūkiu plotai yra įvairaus didumo. Vienu ūkiu didesnė dalis žemiu yra likusi mūsų pusėje, kitu daugiau liko Sovietu pusėje. Panašiai yra ir su trobesiais. Dalis trobesių yra likusi mūsų pusėje, nors žemės yra likusios anoje pusėje, ir atvirkščiai. Yra atsitikimų kad iš tisu kaimu trobesiai sienos buvo perkirsti pusiau. Perkirstu ūkiu tikrinimas truko 6 dien.

ISVYKSTA 5.500 LENKŲ

Vokietijos komisija Internuotiemis ir atbėgėliams pritari, viešėjusi Lietuvoje nuo 1940 metų kovo mėn. 2 d. ligi balandžio mėn. 9 d. per tą laiką priėmė apie 1.600 internuotųjų ir apie 3.900 atbėgėlių bei atvėliu pareikšusiu noro grįžti i savo tėvius. Pirmieji išėjo iš karantinų, bus grąžinti i savo ankstyvesnes gyvenamąsias vietas. Jau yra išvykę i Vokietiją apie 2000 asmenų. Artimiausias transportas su apie 700 atbėgėliu išvyko balandžio 14 d. sekantieji — balandžio 20 d., balandžio 26 d. ir t.t.

SVENCIONIŲ IR APYLINKIŲ LIETUVIAI VEZAMI I SSSR GILUMA

Iš Svencionių ir kitu Lietuvių ku vietovių ateina žinia, kad nemažas skaičius lenkų lie tuviu išgabena i Sovietu Sąjungos gilumą. Daugiausia išgabena tie, kurie gyvena arčiau naujosios Lietuvos — SSSR sienos. Taip pat gaunamos žinios jog Sov. Sąjungai atitekusiose Vilniaus krašto srityse vyrai pradėti imti i Sovietu kariuomenę.

DRASUS KISKIS

Karo ir šalčio išvarginti kiskiai eina drasiai i ūkininku so dybas medeliu pagrauzit ar šieno pakramtyti. Vienas vokiečiu karėivis Čekijoje, Sakvico kaimė, eidamas pastebėjo prie šieno kugio kiskelį, kuris maiti nosi ūkininku protektorate. Karėivis bandė kiskį sugauti, bet tas šoko ant žmogaus, apraskė veidą ir pabėgo.

ZIEDAS NUPIOVE PIRSTA.

Kosvige tūla moteris lipo dziaustyti baltinius ir besiekdama užrūti virve užkabino už geležinio kablio žėdą ir negalė jo taip lengvai atkabinti. Jai besistengiant parvirto taburetė ir ji pakibo ore. Kol atėjo pagalba, žiedas nupjovė pirštą.

Vokiecių pirmojo puolimo Lietuvon sukaktis

Koks didelis skiriamas Lietuva tarp šiu dviejų karu kuriuos Europa pergyvena 25 metu lai kotarpyl Dabar tiesa, karo pradžio patrankos subaubė ties Lietuvos sienom, paskradė lėktuvu, aplink mus šautė karo audra, bet Lietuva galėjo būti neutrali, galėjo nesikišti i kitu kaimyniniu tautu grumtynes, išsaugoj savo krašta nuo karo nelaimės. Tuo tarpu pereitam kare 1914 — 1918 metais kai Lietuva buvo ne savarankė valstybė, bet tikrai didžiulės Rusijos imperijos pasienio sritis, Lietuvos gyventojams buvo suaužios pagirios svetimoj puotoj kaip sako priezodis. Nuo pat pirmosios dienos karui prasidėjus 1914 m. vasarą, ligi pat jo galo Lietuvos žemelė buvo svetimų kariuomeniu kovos laukas. Patys pirmieji šūviai ir pirmieji susirėmimai ėjo ties Lietuvos sienom.

Dabar jau sukanka 25 metai nuo pirmojo vokiečiu puolimo kuriuo prasidėjo visos Lietuvos užėmimas ir ilgas okupacijos laikas. Nors ir anksčiau Lietuvos krašte kai kuriose Suvalkijos lyse ėjo kautynės tarp rusu ir vokiečiu bet jos turėjo vietos pobūdžio nes vokiečiai neturėjo nei plano, nei pakankamai žėgurusams puli, patys vos nuo ju teatsigynė. I Rytprūsiju iškrapė. Tačiau kitajp reikalai pakrypo 1915 m. pavasari. Vokiečiai pataurė rusu silpnumą ir prasi dedandė pas juos šoviniu stoka Nepasiseklus pasiekti norėtu laimėjimu Prancūzijoje, kur jiems nepavyko paimti Paryžiaus, vokiečiai nusistatė sutruskinti Rusijos galybę ir didėliais smūgiais priversti ją iš karo pasitraukti. Todėl 1915 metų vasari karo sunkumas persikeitė i ilgai rytu frontą. Prieš pradėdant generalini puolima, kurio vieta buvo pasirinkta Galicijoje Gorlica, kur labai slapta buvo traukiamos didelės vokiečiu patėgos ir sunkiosios pėran kos, vokiečiai sumanė atitraukti i kitą vietą rusu dėmesį. Galit patys vokiečiai jau buvo įtvirtę pasirinkę, bet rusai, be jokio rimto reikalo pora dienu kovo mėnesi užgrobė Klaipėdą, lyg patys priminė puolimo krypti.

Tiek vokiečiu, tiek rusu karo patėgos šiamė trešiasiam fronto ruoze buvo nedidelės. Rusai visame ruoze nuo Ventspilio ligi Tauragės — Tilžės rajono teturėjo keturias nedideles rinklines nuo 3 ligi 11 batalionu tydžio kiekvienu. Karėiviai to se buvo daugiausia vyresnio amžiaus apsaugininkai, tiek tiek kazoku šimtinju, nedidelis kiekis artilerijos. To viso nežinojo Lietuvos gyventojai, o taip pat visa Rusija, manė kad tas fronto ruozas gerai apsaugotas, nes juk jis gina kelius i Rusijos sostine Petrapiil.

Todėl sėgūs vokiečiu puolimas ir sėgūs vokiečiu pasiekimai buvo netikėtas smūgis i netyčiu užklupus tiek Lietuvos žmones tiek sukėles dideliu šgašio net Petrapiily. Patylom sutelkė Rytprūsijos ir Zemutinio Nemuno srity gana žymias pajėgas — 6 divizijas (3 pėstininku ir 3 raiteliu) vokiečiai balandžio 27 d. pradėjo puolimai iriom kryptim. Šiaurėj jie pajūriu puolė i šiaure Liepojos kryptim, i Klaipėdos i Zemaitiją pro

Taurage vokiečiai traukė Tilžės — Rygos plentu, o pro Jurbarka traukė Kauno link. Visom tom kryptim vokiečiai žygiavo beveik nesutikdami jokio rusu pasipriešinimo nes rusai, nežnodami nei vokiečiu žėgu, nei būdami pasiru šenėtur rindėnu nebando atstoti nei vokiečiu silpnu avangardu kuriu raiteliai toli išsikišdavo pirmyn. Tik vienoj kijoje vietoj, kur atsirado ryžingosniu karėivinku, rusai buvo sustabdo vokiečius ir gerokai juos pavargino. Bet tokiu dalju buvo mažai, o dauguma skubėjo greičiau trauktis, visi išgirdo vokiečius atžygiuojant.

Jau už poros dienu vokiečiai prisitartino prie Mažėkiu — Šauliu geležinkelio linios, o balandžio 30 d. jie užėmė Šiaulius. Vydami besitraukiančius rusus, vokiečiu raiteliu priešakiniai būriai pasiekė jau net Mintaujos apylinkes, Kurše Gegužės 7 d. vokiečiai užėmė Liepoja, kurios rusai taip pat negynė, nors taip buvo svarbus centras. Nuo Jurbarėko vokiečiai pažygiavo ligi Kėdainiu linijos.

Lietuva tom dienom pergyveno šurpias dienas. Vienas miestas po kito buvo vokiečiu užimamas. Didelė dalis patranku šūviu išgasdintu gyventoju traukė visais keliais, yskapa mesdami, pasiėme patius reikalingiausius daiktu. Ilgos vos žimu eilės traukė visais keliais bet ypač Rygos plentu. I Ryga tada pergyveno dideli susijaudinima. Pilnas miestas užplūdo Lietuvos, o paskui jau ir Kuršo pabėgėliu, kurie pasakojo įvairiu baisenybiu. Net Petrapiilis nervinosi, bijodamas kad vokiečiai gali ligi Rusijos sostinės nužygiuoti, jei jie eina tokiu tempu. Gerai dar, kad iš daugelio sričiu gyventojai nesuspėjo pakilti bėgti, nes visai pasitraukimo keliai jau buvo vokiečiu atkirsti staigiu puolimu, ir jie ne nepajuto atsidurę už vokiečiu fronto. Nesuspėjo gyventoju varyti nei rusu kazakai, kaip jie tai darė vėliau. Nepos mėnesi Kurše, kada vislams buvo liepta trauktis, viską deginti ir naikinti, kad vokiečiam nepatektu. Dėl to staigus vokiečiu užpuolimo Lietuvos pabėgėliu nebuvo taip daug kaip latviu, kurie buvo varomi. Vis dėlto ir iš Lietuvos karo pabėgėliu Rusijoje atsidūrė apie 100 000 žmonių, ypač po antrojo vokiečiu puolimo.

Rusai skubėjai ėmė trauktis prie Mintaujos žymesnes kariuomenės dalis. Pirmuosius vokiečiu avangardus rusams lengvai pasisekė atsiumti nes vokiečiai buvo isistiprine tikrai Dubysos ir Ventos upiu linijoje, ligi kurios ir pasitraukė. Nors vokiečiai patys atitraukė savo toli išsikišusius avangardus, bet rusai i vokiečiu atstūmima nuo Mintaujos atvaizdavo kaip dideli laimėjima, o rusu brigadai ten vadovaves generolas Potapovas Rygos miesto buvo apdovanotas aukso kardu. Gegužės 10 d. rusai atsiėmė ir Šiaulius. Bet iš tu vietu, kur vokiečiai buvo isitvirtine ir pasiryžė gintis rusai ju išstumti nepajėgė. Ant Dubysos ir Ventos užvirė kautynės, kurios tesėsi ligi liepos mėnesio.

Liepos mėnesi vokiečiai prae (Nukelta i 6 puslapi)

Lietuvos Naujienos

TEISMAS DEL KIAULIENOS

Klaipėdos teisme daugiau kaip aštuonias valandas buvo svarstyta byla prieš vieną Klaipėdos priemiesčio ūkininką, vieną Jamiškės dvaro darbininką Lietuvos pilietį ir devynius kitus klaipėdiškius del kiaulienos.

Gale praeitu metu, kada jau buvo ivesti leidimai gyvuliams piauiti, šie žmonės pirke kiaulienos dvieju slaptai piauitu kiauliu, kuriu vieną policija rado pas ūkinink, o antrą pas lietuvi darbininką.

Už tą prasižengimą teismas ūkininką nubaudė vienais metais ir trims mėnesiais kalėjimo ir 445 markėmis pabaudos, darbininkas vienais metais kalėjimo ir 150 markiu. Kitą pini ginėmis bausmėmis nuo 50 iki 1,300 markiu.

PLANUOJA STEIGTI KARKLU PLANTACIJA

Vilniaus srityje yra nemaži smėlynai ir tušumos, kurios ligi šiol jokiu būdu nebuvo išnaudojamos. Tad dabartiniai Vilniaus krašto tvarkytojai planuoja kaip tas tuštumas išnaudoti. Nuomonė, kad tas tuštumas reikia užvaisinti karklais ir isteigti ju dideles plantacijas vyriausybėje igaua pritarimo ir manoma, kad tokios karklu plantacijos dar šiais metais bus pradėtos steigti.

Karklai, manoma, neš šokią tokią naudą, nes jie yra labai tinkami ivairioms pinyinėms pinti ir taip reikalingi baldų amate.

LIETUVOJE YRA 21 AMATU MOKYKLOS

Lietuvoje jau yra 21 amatu mokykla, kuriose mokosi per 3,000 būsimu amatininku. Be to apie 2,000 jaunuoliu mokosi ivairiuose amatu kursuose, kuriu šiuo metu Lietuvoje veikia

apie 40. Siemet dar žadama isteigti dvi naujas amatu mokyklas.

RADO SESIS VAIKUS VOS GYVUS NUO SALCIO IR BADO.

Kuisiu kajme, Jurbarko valsčiuje, pasienio policijos tarnautojai pastebėjo, kad prie vienu namu, kuriuose gyveno pilietis S. Augaitis, nėra jokiu pėdsaku, o policininkai žinojo, kad toje gričioje gyvena didelė šeima.

Policininkai, priėję artiau prie trobos, išgirdo keistą vaiko imą. Tada policininkai iejo i vidu, kur rado tragišką vaizdą: vieno je lovoje gulėjo šeši vaikai, kuriu vyriausias apie 14 mt., jauniausias aštuoniu metu amžiaus.

Nelaimingi vaikai buvo palikti be priežiūros ir globos. Tėvas jau senai išėjęs i Vokietiją ir negrįžta, motina prieš keturias dienas irgi kažkur išėjęs, o juos palikus be maisto ir maluku.

Taigi, jei pasienio policininkai vaikų nebūtu užėję, tai vaikai būtų žuve nuo šalčio ir bado, nes motina sugrįžo tik septintą dieną.

Pasienio policininkai nelaimingiems vaikams suorganizavo pagalbą — maisto, kuro, dra buziu, o svarbiausia, išgelbėjo vaikų gyvybe.

GINNAZISTAI VOGĖ IR PARDAVINEJO PARAKA.

Vienas kauniškis ginklu ir sprogtamosios medžiagos prekybininkas buvo gaves leidimą VIII forte laikyti parako atsargą. Parakas buvo menkai prižiūrimas, tad jį aptike gimnazistai pradėjo vogti ir parduvinėti.

Kol savininkas pastebėjo parako mažėjimą, gimnazistai prekybininkui padarė apie 4,000 nuostoliu.

Du gimnazistai itariami parako vogime yra sulaikyti ir vedama kvota. Jeigu išsiaiškins parako pirkėjai, tai ir jiems teks bausmė, nes isatymas rei kalauja parako pirkimui bei jo naudojimui turėti atitinkamus leidimus.

GINKLU FONDAS VEL VES RINKLIAVA

Sajungos Ginkluotoms Krašto Pajėgoms Remti centro valdyba suprasedama, kad valstybei ginti turi būti pavartotos visos priemonės, kurias tik tau ta turi arba gali rasti, beieškodama nauju būdu Ginklu Fondui stiprinti, nutarė šemet, per antrąjį pusmeti, pravesti Ginklu Fondui ypatingą pinigų rinkliavą, o per pirmąjį pusmeti, t.y. iki liepos mėnesio pravesti visuotinę geležies rinkimo tulką.

Tokija talką pravedus, sudarys Ginklu Fondui nemaža auka. Geležies rinkimas paveldamas GF skyriams, pritraukiant ivairias organizacijas ir atskirus asmenis.

SIULO SUDARYTI PENKMECIO STATYBOS PLANA

Krašto statybos komitetas savo posėdyje svarstė, kaip Kaune pašalinti butu krize.

Kadangi Kaune yra apie 5 tūkstančiai beturciu šeimų, ku si nių nusprendėjų iežau sofa sinuomuoti del ju brangumo, tai nutarta pasulyti Kauno miesto savivaldybei parengti statybos ir finansini penkmečio planą, pastatytus butus darbininkams ir šaip jau neturintiems žmonėms išnuomoti palengvintomis sąlygomis, arba duoti išsipirkti.

2 MIL. LITU PRADZIOS MOKYKLU NAMU STATYBAI.

Svietimo m-ja savo šiu metu išlaidu samatoje yra numaciusi paskirti 2 mil. litu pradziios mokyklu nauju namu statybai. Praėjusiais metais Svetimo m-ja tam tikslui išleido 1,6 mil. litu, o savivaldybės — apie 2,5 mil. litu. Tikimasi, kad ir šemet savivaldybės ne mažiau lėšu paskirs pradziios mokyklu statybai.

Jei ši statyba, kaip apskaičiuojama, būtų vykdoma tokiu tempu, kaip 1938 m., tai po 10 10 m. visos Lietuvos pradziios mokyklos būtų aprupintos nuosavomis patalpomis. Tačiau atgavus Vilniaus kr. ir dėl esamos padėties, šis darbas ilgiau užstės ir pareikalaus daugiau lėšų.

Vilniaus kr. pradziios mokyklu statybai: pradėtu statyti palatpu užbaigimui ir senu remontui šemet numatyta paskirti 900 tūkst. litu.

GALES ISVAZIUOTI I PALESTINA 7500 ZYDU

Šiais metais nustatyta kvota Lietuvos žydams ivaziuoti i Palestina siekia 7500 asmenu. Tuo būdu nemažas Lietuvos žydu skaičius galės pasiekti savo senąją tėvynę.

TIES SVENTAJA BUVO TRIGE 5 LAIVAI

Baltijos jūroje ties Sventaja maždaug 3 jūros myliu atstumu nuo kranto, ledu laukuose buvo istrige 5 laivai. Po keliu valandų pastangu ir darbo jie patys savo jėgomis iš ledu išplaukė. Tuo tarpu Baltijos jūroje dar tebėra nemaži ledų laukai. Sventosios uoste ledai dar nesulaužyti.

LIETUVOS SSSR SIENA NYZYMETI BAIGTA

Centrinė mišri Sovietų Sąjungos ir Lietuvos sienai nustatyti komisija praneša, kad 1940 metu kovo mėnesi buvo baigta nužymėti Sovietų Sąjungos ir Lietuvos siena bendro 370 kilometru ilgio. Buro 609 sienos punktai ir ikalnia 1.218 sienos stulpai. Topografinis naujosios sienos nustatymas yra jau visiškai baigtas.

GELEZINKELIU VALDYBA JAU KELIASI I VILNIU

Balandžio mėn. 19 d. i Vilniaus Kauno pradėjo keltis Geležinkeliu Valdybos israigos šiu metu eina pats smarkiausias kraustymasis. Numatoma, ka persikėlimas bus baigtas gegužės mėn. 1 d.

DR. A. CANDIA
VENERINĖS LIGOS:
 TRIPERIS (Visose stadijose — aštrus ir kroniškas)
 SIFILIS. Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7.
 Sekmedieniais nuo 10 — 12.
 RUA BARÃO DE ITEPETINGA, 242
 3 aukstas. TELEFONAT: 4-0218
 Kalba rusiskai, lenkiskai, vokiskai.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS
MIGUEL OCOUGNE
 R. 15 DE NOVEMBRO, 193 sobrelaja Tel. 2-6393.
S. PAULO
 Daro vertimus iš visų kalbų ir paruošia visokius dokumentus, kaip antai: cart. professional, carteira de identidade.
KALBAMA LIETUVIŠKAI.

Dr. A. Jazara Snega
 (Maskvos gydytojas 1914 m.)
 Vidujiniu, veneriniu ir moterišku ligu specialistas, chirurgas.
 Ligonius priima nuo 9 iki 12 ir nuo 3 iki 7 val. vak Ladeira Porto Geral. 12, salas 4 ir 5.
 (Kampas rua Boa Vista ir 25 de Março)
 Gyvenamoji vieta ten pat 5 andar Tel. 2-5068

LABORATORIJA — MEDICINIŠKAS IŠTYRIMAS
 (Nugarakaulio, smegenų, kraujo išlapumo ir išmatų) Tikras ir geras
Dr. A. KANDIA IR M. KOGANO
 Rua Barão de Itapetininga 242, 3 aukstas.
 Priėmimo valandos nuo 9 — 11 ir nuo 3 — 6. Sekmedienų nuo 10 — 12 val. Tel. 4-0218. Kalbama rusiškai, lenkiškai ir vokiškai.

DANTU GYDYTOJAS
JOSÉ LEVKOVICH
 Rua Silva Pinto 264 (antige 46) Bom Retiro. Atsiveigdamas i sunkų laiką nutarė sumažinti kainas už dantų gydymą ant pusės kainos, kaip antai: ištraukti dantį be skausmo 5\$000; plomba cidabro purceleno 8\$000.
 Kalbama lietuviškai, rusiškai ir lenkiškai.

VOKIECIŲ FOTOGRAFIJŲ ISTAIGA
"BERNARDO"
 Isteigta 1890 metais
 Atlieka ivairius darbus foto grafijų srity. Specialybė pavidinime, o taip pat ir su dailais.
 Darbas greitas sąžiningas ir pigus. Vyksta įnamus fotografijų reikalais. Dar i fotografių dailas
Arthur Schamid
 Rua São Caetano 447 (senas, 103-111 S. Paulo) Telefono 4-5576

LIETUVIAI, DĖMESIO!
 Kiekvienas pasistenkite pažinti
SIUVYKLĄ LIETUVĄ
KAIZO ŽEBRAUSKO
 Čia yra didelis pasirinkimas įvairiausių medžiagų. Už darbą garantuojame.
 Lietuvių siūvyklų yra daug, bet SIUVYKLĄ LIETUVĄ tik viena
 Rua General Ozorio Nr. 161. — S. PAULO

DR. LUIS ABINADER
 Gydytojas.
 Gonoreja, Gydymas greitas ir be skausmo
Moteru Ligos. - eumatizmas ir Astma
 Av. São João No. 578, 2º aukstas, 21 Apartamentas, Telefonas: 4-7069.
 Ligonius priima nuo 1 iki 2 ir nuo 14 iki 18, 30 val.

Pirmoji Lietuviska Spaustuve ir Papelaria **Pan Americana**

Rua da Moóca, 1721 - Telefonas: 3-2056, - São Paulo.

Priima ir atlieka visokius spaudos darbus: Notas, Fakturas Duplikatus, Ivairiausias kartonus, Saskaitytas ir t. t. Darbas atliekamas pagal užsakytojo skoni. Be to, galima gauti visokių rašomųjų reikmenų: Laidžiams popierius ir krautuves.
LIETUVIAI KREIPKITES Į SAVĄJĄ SPAUSTUVĘ IR PAPELARIJĄ, NES LIETUVIAMS DAROMOS DUDELES NUOLAIDOS.

Darba paimame iš namų ir ji pristatome užsakytojui
KAINOS PIGIOS. DARBAS SKUBUS IR SAZININGAS

Rua da Moóca, 1721 Telef. 3-2056

SKILVIS IR KEPENYS

Moderniškias, greitias ir tikras gydymas skilvio ir kepenų
specialisto

Be operacijos

Viduriu skausmai, skilvio išsiplėtimas, protinis nusilpnėjimas, sifilio ligos, skilvio uždegimas, rūgymas, skilvio votys, įvairūs diėgliai ir kitos ligos gydoma **BE OPERACIJOS**, įvairios Moterų ligos gydomos irgi **BE OPERACIJOS**, tik su infeksonais.
Jei sergi, tai šiandien pat kreipkis pas

DR. PAULO LICARDI

Medikas Operatorius Santa Casa

Priėmimas nuo 11 iki 12 ir nuo 15 iki 19 val. vak. Gyv. vieta ir Konsultorija: Rua Silva Pinto, 444

PASTABA: Vyksta į namus bile kurių valandą dieną, nakti.

Prenumeruokites Lietuviu Aida Brazilioj

SIUVYKLA "ESTAN"

STASIO SLIKTOS

gerai žinoma visiems lietuviams
Rua da Conceição 79 A, Fono
4-1940 (prie pat stoties Luz)
atidarė naują skyrių — antra
siuvelyklą, prie stoties Zuz ten
ir gyvenamas butas

RUA da Conceição, 11

GALECKO SIUVYKLA

Siuva rūbus pagal naujausias madas iš įvairiausių medžiagų — vietinių ir užsieniet. Darbai pagal savo kokybę yra pigūs, atliekamas sąžiningai, diplomuoto siuvisčio Galecko prižiūrimas.

TAD VISI IR SIUVASI RŪBUS GA
LECKO SIUVYKLOJE.

RUA DUQUE DE CAXIAS, 287

Tel. 4-1457

Daržai ir Ukiai

Netoli stoties Carvalho de Araujo suburbio Central do Brasil, parduodame geriausios žemės daržams ir nedidelėms ukiams. Zeme apaugusi mišku. Yra pakankamai vandens. Žemės kaina — tik 300—400 reisų kvadratinis metras. Geri keliai ir artji esančios stotys duoda galymibės užvesti paukščių uki, verstis daržinkystėje, kito tokiu kulturu au gimimu ir irengti poilsio namus. Sklypai nuo 10.000 metru išsimokėjimui pradant nuo

50\$000

Savininkas. Cia de Agri. Imigração e Colonização.

Pardavimu Raštine: Rua José Bonifacio, 98 Tel. 2-7549 S. Paulo, Sekmadieniais ir šio kioadieniais išlisa savaite galima teirautis vietoje krautuvelyje prieš Carvalho de Araujo stoti pas ANTONIO KRISTEN Traukiniai iš stoties Norte išeina: 7,54; 9,05; 10,04; 11,10 12,14; 14,30.

Registruota nr. 45 iš 10-12-38 trečioje apylinkėje.

Lietuviu Jaunimui DEMESIO!

Norėdami dėvėti gražiai pasiūtus rūbus ir pigiau negu kitur tik pas Paulu Ambrozevičius, kur darbas atliekamas pagal naujausių madų vyriškų ir moteriškų. Lietuviai, išnaudokite laiką šių madieniais ir vakarais. Užsėkite ir šios kinosite, nes darbas atliekamas nebrangiai kaip São Paulo centre, bet daug pigiau

Taip pat yra grežus pasirinkimas moderniškiausiu medžiagu

PAULO AMBROZEVIČIUS

R. CICALANES, 52 V. BELLA

Dr. H. Schechtmann

Santa Casa Gydytojas

Vidujiniu ligu specialistas

Bendra Kliniką vaikams ir suaugusiems
Ultra - Violetiniai spinduliai

Ligonius priima nuo 8 iki 9 v. ryto ir nuo 2 iki 8 v. v.

RUA DA GRAÇA, 235 TEL. 5-1451 S. PAULO

FARMACIA ANHAIA

Rua Anhaia, 565 (Bom Retiro) Tel. 5-3551 S. PAULO

Passerini

Farmaceutikas

Kainos pigios. Duodami inzesonai

LIETUVIŲ AIDAS BRAZILIJOS

XI Vno - metai | São Paulo, Birželio - Junho 1 1940 | Nr. 22

Kas naujo kolonijoje

DULRAS, SKIPITIS IR JOS SAMDINIAI.

Buvo laikai dar ne per seniausius, nuo kurių dar tiek mažai vandens nutekėjo upeliukais, kada Dulras ir jo ypatas, vadas advokatas Skipitis buvo neklaidingųjų neklaidingumas, išmintingųjų išmintingumas, gerųjų geriausias žmogus savo samdiniams gyvenančiams Rua Bandeirante. Dulro organas „Pasaulio Lietuvis“, Skipitio leidžiamas ir redaguojamas mirgėte mirgėjo menkliausios vertės žinėlėmis ir atvaizdėliais. „Pasaulio Lietuvis“ ir jo redaktorius paskutiniui chlamo laikė žemėdugniais, nes tas chlamas buvo siunčiamas iš rua Bandeirantes. O jei kada bendros Brazilijos lietuvių kolonijos jėgos, susiorganizuotų i B.L.O.C. surengdavo ar tai Lietuvos nepriklausomybės minėjimą ar kitą kokią tau tinc šventę ir šio išpuilingo minėjimo aprašymus ir fotografijas pasiusdavo i „Pasaulio Lietuvis“, tai šitas viskas nepamatydavo šviesos minėto laikraščio puslapiuose. Dėl to, kad tai buvo ne jo samdiniu aprašytas veiksmas. Vieton iškilmingo Lietuvos nepriklausomybės minėjimo atvaizdo, Skipitis išdavo i „Pasaulio Lietuvis“ Vanceviciaus motociklą ar kitą kokią be verti paveiksluką, kaip koldo relikviją iš Brazilijos lietuvių kolonijos.

Zodžiu, dar visai neseniai Bandeirančiai buvo šventas Dulras ir neklaidingas jo vadas adv. Skipitis. O pastarajam — didvyriai ir veikėjai buvo Bandeirančės inamiai ir plaukė tada Lietuvos litas po pretekstu „šelpiti Brazilijos skurstančius lietuvius“ i Bandeirančės žmonių kišenius. Tai buvo tada ne rūpestingos aukso dienos Bandeirantininkams.

Lotynu patarlė sako: Keičiasi laikai, o laiko pasikeitime keičiasi ir žmonės. Tai šventas tiesa jau ir senovės rumėnai supra to ją. Ilgai maistiniams, globotiems ir Skipitio garbintiems Bandeirančės inamiams šiandieną jau Skipitis ir „Pasaulio Lietuvis“ virto praktiškumo žodis ir kodėl taip? Labai lengvai išpėjama mistė. Skipitis arba Dulras nebeduoda jau tiek litu kiek anksčiau duodavo, o „Pasaulio Lietuvis“ jau nebetalpina Bandeirančės chlamo, nebereklamuoja Vanceviciaus motociklo ir nebeduoda ju „veikimo“ aprašymu, bet skelbia ir plačiai rašo apie kitus „veikėjus“. Na ir yra dabar ko keiktis, yra priežasties rūgoti Skipiti, buti nepatenkintiems. Dėl to dabar Bandeirančės inamiai organas „Lietuvis“, likęs be skipitio ko ir dulriško peno, nerimsta, ir ilgiausiais sirūpsniais įrodinėja Skipitio vienatiskumą „Pasaulio Lietuvis“ tendencingu-

ma. O taip norėtusi paklausti: kur buvo Bandeirančės inamiai prieš porą metų, kodėl tada nei žodžio apie Skipitio ir jo Dulro nenormalius santykius su užsienio lietuvių kolonijomis nepasakė ir neparašė „Lietuvis“. Tada buvo geras Dulras, nepamajomas Skipitis ir visu geriausias laikraštis „Pasaulio Lietuvis“, kuri dar patys Bandeirančės žmonės taip uoliai plautindavo?

Iš viso to matome, kad šita tik grynai lito interesas, o ne tautiniai bei lietuviškumo reikalai.

Brazilijos lietuvių kolonijai kaip anksčiau, taip ir dabar tiek Dulras, tiek „Pasaulio Lietuvis“, tiek ir pats Skipitis buvo ir yra lygiai vienodi. Brazilijos lietuvių kolonija tiek pirma, tiek ir dabar vienodai vertina šia Kaune įsteigta institucija. Tiek anksčiau, tiek ir dabar Dulrai ir Skipitui nerūpėjo kolonijos bendri reikalai o tik savo pasirinktos grupės žmonių interesai. Dėl to, mes Brazilijos lietuvių kaip pirmą, taip ir dabar įvertiname vienodai ir Dulra, ir „Pasaulio Lietuvis“ ir Skipiti. Zinome visi, kad šitoji Kauno institucija, kurios priešakyje sto vi Skipitis kuria ne bendriems užsienyje gyvenantiems lietuviams rūpintis, o palaikyti ir stiprinti pavientus asmenius ar visai mažas kelių žmonių grupes, kurios dažniausia nieko bendro neturi su lietuvių.

Tai tokia yra mūsų nuomonė ir žodis apie Dulra, Skipiti, jo samdinius ir „Pasaulio Lietuvis“.

JURGILAS GRIZO IS INTERIORO

Buves nekuri laika S. Paulo lietuvių mokyklos mokytojas Jurgilas, atleidus jį nuo pareigų, buvo išvykęs i interiorą. Pavazinėjęs po provinciją, Jurgilas grįžo i São Paulo. Ką jisai toliau veiks nežina, kalba ma, kad eisiąs ūkininkauti. Jo kolega Ivanauskas išvyko i Lietuvon.

BENDRUOMENES VAKARAS

Pereitą sekmadieni Lega Lombardo salėje L.A. Bendruomenė surengė viešą vakarą ir pastatė scenoje „Fabiolo“ sudėgintus Sjaulius, o liepos 25 kadangi vakaras buvo dienos d. iėjo i Panevėžį. Kauno tvirtovė dar liko kol kas neužimta. Bet rusu frontui jau visiškai palūžus, vokiečiams užėmus Varšuvą ir eije tvirtovių, nugalėjęs atsilaikyti i Kaunas, kuri vokiečiai užėmė rugpjūčio 18-22 d. Pagaliau rugsėjo 19 d. vokiečiai kariuomenė įžygiavo i Vilnių. Jau visa Lietuva buvo vokiečių užimta. Prasidėjo vokiečių okupacijos laikas, kurs užtruko daugiau kaip 3 metus.

Cia reikia pripažinti pasidarbavimą. Ypatingai gražu išpūdi darė senovės romėnų rubai ir gražios, veikalui pritalkintos dekoracijos. Tik pats veikalas

per daug išleistas ir dūrosi nežidomus, be to, pirmieji veiksmai visai publikai nesuprantami.

SUJAUDINŲ LIETUVIUS

Geguzės 29 d. nakti radio iš Maskvos pranešė apie kilusį koki tai incidentą tarp stovinčių Lietuvoje raudonarmiečių ir lietuvių. Šia žinią sekančią dieną pakartojo net ir laikraščiai. Dėl tu žinių lietuvių liko labai sujaudinti, nes manoma, kad i ši neramumu Europos sukuri, gali būti vienokiu ar kitokiu būdu įvelta ir Lietuva

PRASO PRANESTI.

São Paulyje gyvenantieji Sjaurevičiai, sužinoję apie savo brolio, gyvenančio Argentinoje, ligą, nori gauti apie jį tikresniu žiniu, kaip jo sveikatą paskutiniu laiku. Gerieji Argentinos lietuvių prašomi pranešti Aido redakcijai.

B.L.O. CENTRO REVIZIJOS KOMISIJOS POSEDIS.

Birželio mėn. 5 d. šaukiamas B.L.O. Centro Revizijos komisijos posėdis 8 val. vakaro Centro patalpoje, Rua da Mooca, Nr. 1719.

B.L.O. CENTRO VAKARO BANDYMAL.

Birželio 4 d. 8 val. vakaro L.M.M.R. Ryto salėje kviečiami visi B.L.O. Centro artistai, kurie buvo paskirti vaidinti veikalą „Kestutis“ pirmiesiems bandymams. Visi minėto veikalą artistai prašomi paskirtą dieną dalyvauti bandymuose.

DEL KORESPONDENCIJOS „CIVILIZUOTI TAIP NEDARŲ“.

Pereitos savaitės „Ajde“ tippo korespondencija, kur palies tas mano vardas. Tūlas Satkunas nepamatuotai šmeižia mane, sakydamas, kad aš necivilizuotai pasielgęs ir iškoliojęs minėta asmeni, Satkūna. Turju pareikšti, kad to žmogaus nepažistu ir nesu jo niekur matęs, tik girdėjau, kaip jis triukšmaves pas savo pažįstamus ir nedavęs poilsio kitiems. Tad prašau redakcijos šią korespondenciją atšaukti.

Nuo Red.: Šiuo minėta korespondencija atšaukiama.

(Atkelta iš 3 puslapio)

dėjo antra puolima Lietuvoj ir Kurše, dabar jau su tikslu užimti tuos kraštus galutinai. Pradžioj rusai kjeik spyrėsi ties Siau liais, kur buvo įsitvirtinę. Bet vokiečiam jau kitose vietose prasiekėverbus toli pirmyn, o liepos 19 d. užėmus jau Tukuma, rusai turėjo trauktis. Liepos 21 d. vokiečiai antrą kartą užėmė sudėgintus Sjaulius, o liepos 25 d. iėjo i Panevėžį. Kauno tvirtovė dar liko kol kas neužimta. Bet rusu frontui jau visiškai palūžus, vokiečiams užėmus Varšuvą ir eije tvirtovių, nugalėjęs atsilaikyti i Kaunas, kuri vokiečiai užėmė rugpjūčio 18-22 d. Pagaliau rugsėjo 19 d. vokiečiai kariuomenė įžygiavo i Vilnių. Jau visa Lietuva buvo vokiečių užimta. Prasidėjo vokiečių okupacijos laikas, kurs užtruko daugiau kaip 3 metus.

SAUKIAMŲ IDENTIFIKUOTI

TIS ANTRA KARTA

Pašaukti identifiikuotis antrą kartą šie lietuvių: Ana Bagdonas, Edvardas Kazlauskas, Lucija Zarakauskas, Balys Stankūnavičius, Vjūce Vitkauskas Prickaitis.

PAJESKOJIMAS

Juozas Bartušius pajėko Olsia Gulbinaitė, gyvenanti São Paulo, svarbiais reikalais. Ji pati ar kas apie ją žino prašomi pranešti šiuo adresu: Caninde Rua Madeira, 23. São Paulo.

DEMESIO! Nepaprasta Naujiena!

Birželio mėn. 8 d. Seštadieni Bom Retiro, Rua da Oraca, 608 Lietuvių Meno Mėgėjų Ratelis «RYTAS» rengia didelį ir idomų

Vesa Vakara

Bus suvaidinta antrą kartą São Paule, garsaus liet. dramaturgo P. Višnio keturių veiksmų drama

“Aukso Gromata”

Vaidina geriausios rytiečių meninės jėgos ir «Ryto» choras vaj-4-rių val. ryto. Prašome nedindamas bandžiauninkų roles vėluoti, nes pradžia lygiai 8 v. v. dainuoja lietuviškas liaudies dainas, vadovaujant mūsų kolonijos muzikai p. J. Stankunų. Kurie neturi daugiau 14 metų, negali. Tad, visi i toki retą rytiečių pa- buti ilgiau, rengimą.

VILA ORATORIO

Geriausi žemės sklypai ant Alto da Mooca

Uzregistruoti pagal No. 99 7-oje Apylinkeje 1939-9-15, Dokr. No. 58

avininkas: João Araujo Pinto
Koncesionierius: Arnaldo Felmanas

Zemės sklypai parduodami geriausiomis išimokėjimo sąlygomis be palūnams pradėdant nuo 50\$000 i mėnesį. Duodame statybai medžiagą. Statome namus išimokėtinai.

TEIRAUTIS: ragtinėje Villoje kasdia, o taip pat ir šventadieniais.

SUSISIEKIMAS: Omnibusai Villa Oratorio ir Agua Raza nuo Largo da Sé ir Largo Paysandu

Visi i V. Anastacio!

Birželio 1 d. mokyklos salėje įvyks vietinio lietuvių šalinimo vakaras.

Programoje:

1. Komediija „Kuprotas Ozelis“.
2. Dalyvauja kanklininkė Marija Martinaitytė su naujomis solistėmis prie kanklių.
3. Dainuos Klevo Gudavičiaus vedamas V. Anastacio lietuvių choras.
4. Šokiai iki 4 val. ryto.

Už lėjimą vyrai moka po 3\$000, moterys ir vaikai po 2\$000. Pradžia 8 val. vakaro.

Groja „Ryto“ Orkestras.
Rengėjai.

